

FOTOSERIE Werken met boa's

TOEZICHT- HOUDERS IN BEWEGING

Werkvloer

Duizenden **toezichthouders en handhavers** van diverse pluimage spelen een **steeds grotere rol** in de bestrijding van overlast, verloedering en overtredingen in Nederland. Helemaal **onomstreden** zijn de boa's niet. Maar de ontwikkelingen in het boa-stelsel staan niet stil.

Fotografie: Liesbeth Dingemans

Tekst: Lynsey Dubbeld

Een bonte verzameling van uniformen en wapenuitrustingen, en een eclectisch palet aan bevoegdheden. Dat is het beeld dat NCRV-programma Altijd Wat in juni 2012 schetst van de Nederlandse boa's. Verslaggever Ronald Sisternans noemt de wereld van toezicht-houders, stadswachten en straatcoaches op de website van Altijd Wat 'een rommeltje'. In zijn onderzoek voor de Stichting Maatschappij Veiligheid en Politie komt Ronald van Steden tot een genuanceerdere conclusie. Hij typeert de praktijk van gemeentelijke

toezichthouders en handhavers in het publieke domein als 'veelvormig en versnipperd'. Iedere gemeente kan het zogenoemde Stadstoezicht naar eigen inzicht en voorkeur invullen, constateert Van Steden op basis van literatuuronderzoek en interviews bij zes gemeenten. Er ontbreken landelijke afspraken over onder meer de positionering van gemeentelijke handhavers in het lokale veiligheidsbeleid, het vereiste toezicht vanuit politiekorpsen en de kleding van de boa's. Van Steden waarschuwt – overigens net als Altijd Wat – dat het gebrek aan eenduidig beleid in taakstellingen, bevoegdheden en uniformen van boa's verwarring zaait bij burgers.

*(Foto links)
Buitengewoon opsporingsambtenaren kunnen allerlei functies hebben, waaronder die van gemeentelijk handhaver.*

*(Foto rechts)
Deze handhavers in Amsterdam leggen aan toeristen uit dat er een alcoholverbod is op de openbare weg.*

>>

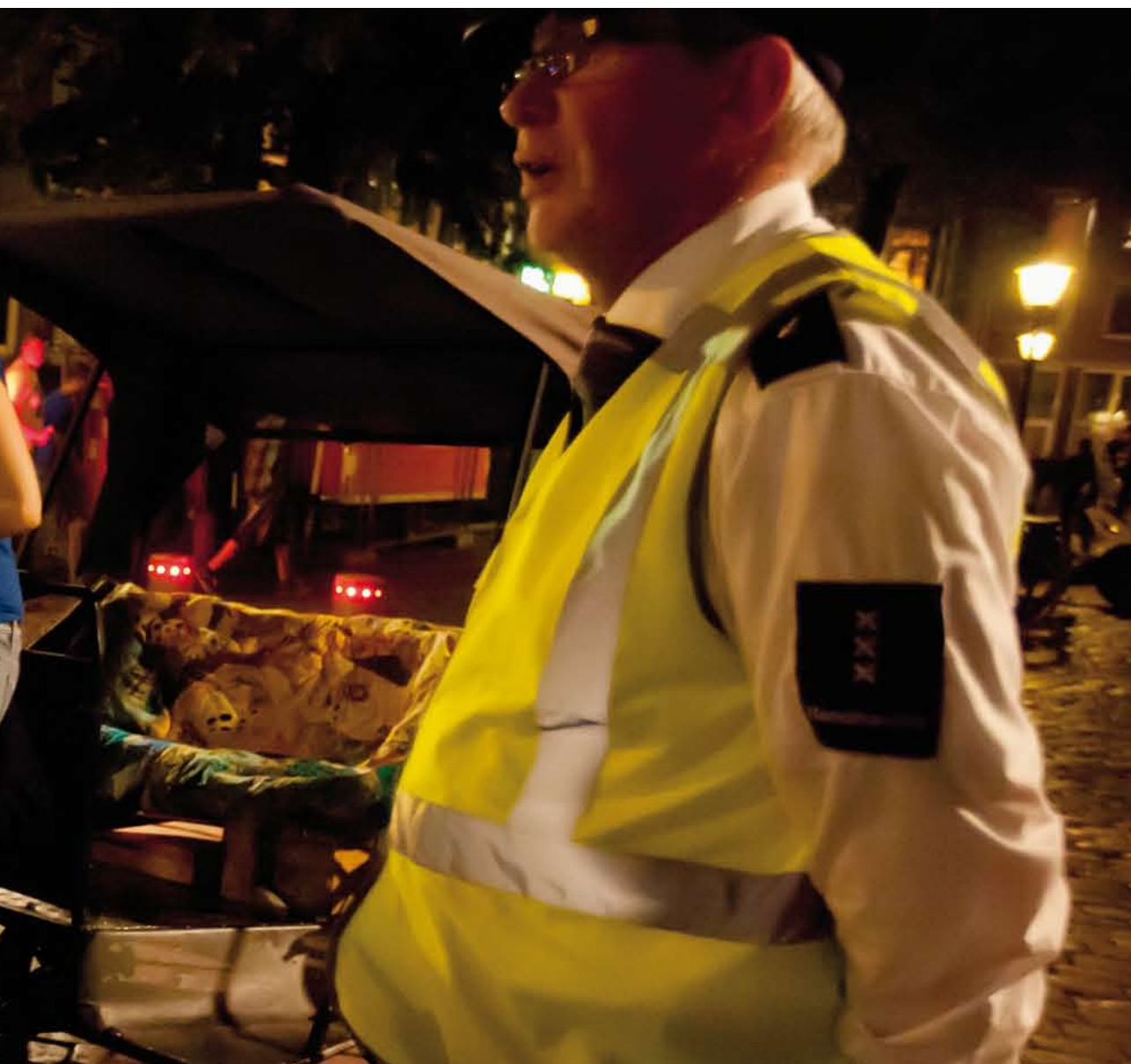

In Nederland werken tussen de 25 000 en 26 000 boa's bij 1100 instanties. Ze bekleden functies op zes domeinen, waaronder openbare ruimte, milieu, onderwijs en openbaar vervoer. Bijvoorbeeld parkeercontroleurs, boswachters, treinconducteurs, medewerkers van de Arbeidsinspectie en leerplichtambtenaren behoren allemaal tot het stelsel van boa's.

Afhankelijk van hun werkterrein en taakomschrijving kunnen boa's inlichtingen opvragen, een identiteitsbewijs controleren, fouilleren, een proces-verbaal opmaken, een boete of bestuurlijke strafbeschikking uitschrijven en een verdachte

aanhouden. Onder voorwaarden kunnen ze beschikken over geweldsmiddelen zoals handboeien, pepperspray, wapenstok of vuurwapen. Boa's zijn doorgaans herkenbaar aan een speciaal insigne op hun uniform. Hoe de kleding er verder uitziet, verschilt per functiedomein en – zoals Altijd Wat ook constateerde – gemeente.

Het boa-stelsel maakt de laatste jaren de nodige ontwikkelingen door. In 2010 werden de 115 functietypen teruggebracht tot zes domeinen waarbinnen boa's actief kunnen zijn. Voor lokale veiligheid en leefbaarheid is vooral de boa openbare ruimte van belang. Deze beroepsgroep heeft vaak de wortels in

werkgelegenhedenprojecten (de zogenoemde Melkert-banen), die tussen 2004 en 2006 zijn opgegaan in de gemeentelijke organisatie gericht op straattoezicht en handhaving van de openbare orde. De behoefte aan deze boa's binnen het lokale veiligheidsdomein is toegenomen – en de professionalisering van de branche eveneens. Met ingang van oktober 2012 gelden bovendien nieuwe eisen aan de bekwaamheid en opleiding van boa's die toezicht houden in de openbare ruimte. Zij moeten beschikken over meer vaardigheden op het gebied van gespreks- en benaderingstechnieken en krijgen te maken met verplichte her- en bijscholing.

Er staan nog meer veranderingen op stapel. Recent zijn de eerste proeven gestart met zogenoemde winkelboa's. Zaltbommel had eerder dit jaar de primeur met deze buitengewoon opsporingsambtenaar met extra bevoegdheden. De winkelboa kan onder meer camerabeelden bekijken, getuigenverhoren opnemen en een proces-verbaal van bevindingen opmaken. Door deze gegevens met de politie te delen, kan er sneller worden opgetreden tegen winkeldiefstal, is de gedachte.

Detailhandel Nederland is kritisch over het experiment. Cameratoezicht, getuigenverhoor en arrestantenvervoer zijn geen taken die passen bij

Tijdens een nachtelijke ronde controleren handhavers of fietstaxi's de juiste papieren hebben.

>>

een boa, aldus de belangenbehartiger voor winkeliers. De aanpak van professionele, gewelddadige winkeldieven vereist handelend optreden van politiemensen die hiervoor het gezag en de kwalificaties hebben. Als het aan Detailhandel Nederland ligt, zou de winkelboa hoogstens een rol kunnen spelen bij het afhandelen van administratieve zaken of het terzijde staan van de winkelier totdat de politie ter plaatse is.

De verhouding tussen politie en gemeentelijke boa's is een kwestie die ook Ronald van Steden aansnijdt in zijn studie van Stadstoezicht. De totale capaciteit voor toezicht en handhaving bij gemeen-

ten ligt op ongeveer 4200 fte. De politie heeft ongeveer 26 000 fte beschikbaar voor handhaving en noodhulp op straat. Volgens Van Steden is inmiddels sprake van een nieuwe arbeidsverdeling tussen beide professionals. Mede onder invloed van kern-takendiscussies richt de politie zich steeds meer op opsporing en bestrijding van criminaliteit. De gemeentelijke toezichhouders en handhavers zijn er dan voor het tegengaan of bestraffen van 'kleine' openbare-ordeverstoringen. Denk aan fout parkeren, fietsen op de stoep, door rood licht lopen, openbare dronkenschap, hangjongeren, slapen op straat, wildplassen, hondenpoep, zwerfvuil en graffiti.

*(foto links)
De handhavers verwijzen een man die op straat lag te slapen naar het Leger des Heils.*

De gescheiden werelden van politie en Stads-toezicht kunnen er volgens Van Steden toe leiden dat boa's zich in de richting van een nieuwe gemeentepolitie ontwikkelen. Naarmate de politie zich terughoudender opstelt tegenover de bestrijding van overlast, zullen gemeentelijke boa's nieuwe taken op het bord krijgen. Het is de vraag of deze ontwikkeling aansluit bij de plannen voor een nationale politie. En: of het toezicht op straat er voor de burger duidelijker op wordt. <<

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) heeft begin oktober 2012 een digitale handreiking gepubliceerd over toezicht en handhaving in de openbare ruimte. Daarin is ook informatie over boa's te vinden. Kijk voor meer informatie op de website www.hetccv.nl of neem contact op met Floris Faes, telefoon (030) 751 67 70, e-mail floris.faes@hetccv.nl.

*(foto rechts)
De bekende plekken
en hoekjes waar zich
vaak verslaafden en
prostituees bevinden,
worden gecontroleerd.*